

Rusya Federasyonu'nda Kamu Diplomasinin Gelişimi

Çağla Nur Saygısever İşcan¹

Öz

Devletlerin ulusal amaçlarını gerçekleştirme konusunda uluslararası kamuoyunun desteğinin önemini kavraması ile diplomasi alanında önemli değişiklikler yaşanmıştır. Diplomaside yaşanan bu değişim, diplomasının yeni bir türü, kamu diplomasisi olarak literatürdeki yerini almıştır. Doğru yönetilmiş kamu diplomasisi politikalarının başarısı kanıtlanmıştır. Bu şekilde kamu diplomasisi devletlerin önemli bir diplomasi aracı haline gelmiştir. Yeni bir devlet olarak kurulan Rusya Federasyonu bir süre sonra, çok kutuplu dünyanın güçlü bir kutbu olma yönündeki ulusal amacını gerçekleştirmek için uluslararası kamuoyunun desteğine ihtiyacı olduğunu fark ederek yeni bir kamu diplomasisi stratejisi geliştirmeye koyulmuştur. Bu çalışmanın amacı Rusya'nın kamu diplomasisi sürecini takip ederek başarılı olup olmadığı sorusuna bir cevap bulmaktır. Bu doğrultuda, Rusya'nın takip ettiği kamu diplomasisi stratejisinin küçük bir haritası sergiledikten sonra kamu diplomasisinin teorik unsurlarından yararlanılarak atılan adımlar analiz edilmeye çalışılacak ve yukarıda sorulan sorunun cevabı aranacaktır.

Anahtar kelimeler: Diplomasi, kamu diplomasisi, dış politika, rusya federasyonu, yumuşak güç.

Development of Public Diplomacy in the Russian Federation

Abstract

Significant changes have taken place in the field of diplomacy, with the understanding of the importance of international public support for states to achieve their national goals. This change in diplomacy has taken its place in the literature as a new type of diplomacy, namely public diplomacy. With the proven success of properly managed public diplomacy policies, it has become an important instrument of diplomacy of states. The Russian Federation, which was established as a new state, soon began to develop a new public diplomacy strategy, realizing that it needed the support of the international public to achieve its national goal of becoming a strong pole of the multipolar world. The purpose of this study is to find an answer to the question of whether Russia is successful by following the public diplomacy process. In this regard, after showing a small map of the public diplomacy strategy followed by Russia, the steps taken will be analyzed using the theoretical elements of public diplomacy and the answer to the question we asked above will be sought.

Keywords: Diplomacy, public diplomacy, foreign policy, russian federation, soft power.

¹ **Sorumlu yazar/Corresponding author:** Doktora Öğrencisi, Çağla Nur Saygısever İşcan, Milli Savunma Üniversitesi, Atatürk Stratejik Araştırmalar ve Lisansüstü Eğitim Enstitüsü, caglans@hotmail.com. ORCID: 0000-0003-2373-4288

Atıf/Citation: Saygısever İşcan, Ç. N. (2023). Rusya Federasyonu'nda kamu diplomasisinin gelişimi. *Bursa Uludağ Journal of Economy and Society*, 42(1), 1-14.

1. Giriş

Dış politikanın barışçıl görüşmeler ve müzakereler boyutunu içeren diplomasi, Westphalian Sistem ile birlikte yüzyıllar boyunca yalnızca egemen eşit devletler arasında yürütülmüştür. Dünya tarihinin önemli bir dönüm noktası olan Birinci Dünya Savaşı'nın bitmesi ile yaşanan gelişmeler hayatın birçok alanını olduğu gibi diplomasiyi de son derece etkilemiştir. Bu dönemde Wilson İlkeleri ile gündeme gelen açık diplomasi ve uluslararası barışın sağlanması için uluslararası iş birliğini öngören Milletler Cemiyeti, diplomasiye gelenekselleşmiş anlayışlarında değişikliklere sebep olmuştur. Devletler arasındaki görüşme ve anlaşmalarda şeffaflık isteyen bu yeni diplomasi anlayışı artık yalnızca devletler arasındaki ilişkilerden de ibaret değildir. Milletler Cemiyeti'nin uluslararası sistemdeki yerini alması ile diplomasi hem devletler arasındaki ilişkilerin hem de bunların uluslararası örgütlerle ilişkilerininin barışçıl yollarla yürütülmesinin aracı haline gelmiştir.

Diplomasinin devlet tekeline çıkması ve şeffaflık ilkesinin benimsenmeye başlaması dönemin konjonktürünün de etkisi ile diplomasiye yapılan değişimlerin devam etmesini sağlamıştır. Kısa bir sürede İkinci Dünya Savaşı'nın çıkmış olması, uluslararası barışın sağlanması ve korunması yönündeki çabaların daha fazla yoğunlaşmasına sebep olmuştur. Savaşın bitmesi ile başlayan Soğuk Savaş bu çalışmaların yönünü şekillendirmiştir. Savaş dönemleri boyunca artan teknolojik gelişmeler, savaşların bitmesi ile günlük hayata yansımaya başlamıştır. Bu süreç ile değişen dünyada devletler hem yerel hem de uluslararası kamuoylarından daha fazla etkilenir hale gelmişlerdir. Bu doğrultuda ulusal çıkarların gerçekleştirilmesinde iç ve dış kamuoyunun desteğinin fark edilmesi diplomasi alanında önemli adımlar atılmasına sebep olmuştur.

Devletler, kamuoylarını etkileyebildiklerinde amaçlarına ulaşmalarını sağlayacak politikalarını destekleyen hikayelerin kabul edilebilirliğinin arttığını görmüşlerdir. Kısa bir süre önce Birinci Dünya Savaşı sonrasında yaşanan gelişmeler yalnızca devletler arasındaki ilişkilerin yürütülmesinin bir aracı olan diplomasiye uluslararası örgütlerin de kullandığı bir yöntem olmasını sağlamıştır. İkinci Dünya Savaşı ise diplomasiye kamuoyu unsurunu eklemiştir. Diplomasiye yaşanan bu değişim, zamanla diplomasiye yeni bir türü, kamu diplomasisi olarak literatürdeki yerini almıştır.

Soğuk Savaşın iki rakibi ve kutup liderleri ABD ve Sovyetler Birliği diplomasiye bu yeni türünü sıkça kullanmıştır. Bu dönemde Sovyetler Birliği'nin kamu diplomasisinde komünizmi adeta bir lokomotif olarak kullandığını söylemek mümkündür. 1991 yılında Sovyetler Birliği'nin dağılmasının ardından Rusya Federasyonu kurulmuştur. Yeni bir devlet olarak kurulan Rusya Federasyonu bir süre sonra, çok kutuplu dünyanın güçlü bir kutbu olma yönündeki ulusal amacını gerçekleştirmek için uluslararası kamuoyunun desteğine ihtiyacı olduğunu fark ederek yeni bir kamu diplomasisi stratejisi geliştirmeye koyulmuştur. Bu çalışmanın amacı Rusya Federasyonu'nun kamu diplomasisi sürecini incelemek ve bu inceleme sonucunda başarılı olup olmadığı sorusuna bir cevap bulmaktır.

Bu doğrultuda öncelikle kamu diplomasisi incelenmelidir. Bu inceleme literatürde eski kamu diplomasisi olarak nitelendirilen klasik kamu diplomasisi kavramı ve onun araçları ile sınırlı olacaktır. Diplomasiye ve kamu diplomasisinin yeni nesil araçları ve yöntemleri (dijital diplomasi, data diplomasisi vb.) bu çalışmanın kapsamı dışındadır. Ardından Rusya Federasyonu'nun kamu diplomasisi tarihi kısaca incelenirken bu strateji doğrultusunda atılan adımlar ve oluşturulan kurumlara yer verilecektir. Rusya Federasyonu'nun takip ettiği kamu diplomasisi stratejisinin küçük bir haritası oluşturulduktan sonra kamu diplomasisinin teorik unsurlarından yararlanılarak atılan adımlar analiz edilmeye çalışılacak ve yukarıda sorulan sorunun cevabı aranacaktır.

2. Kamu diplomasisi

Yüzyıllardır devletler arasında yürütülen diplomasiye, Birinci Dünya Savaşı'ndan sonra yaşanan gelişmeler sonucu meydana gelen uluslararası örgütleri de içermesi önemli bir dönüm noktası olarak

karşımıza çıkmaktadır. (Özdağ, 2015: 27-36). Diploması yürüten aktör sayısının artması daha sonra diplomasinin hedef kitlesinde de değişikliklere yol açmıştır. Geleneksel anlamda diploması, devletler arasındaki ilişkilerin barışçıl yollarla yürütülmesi anlamına gelmektedir. Bu tanım daha sonra uluslararası örgütleri de içermeye başlamıştır. Diplomaside görülen bu modernleşme, diploması türlerinde de çeşitliliğe sebep olmuştur. Bu değişiklikler diploması tarihinin iki döneme ayrılmasına sebep olmuştur. Buna göre modern anlamda diplomasinin başladığı 15. yüzyıldan Birinci Dünya Savaşı'nın sona erdiği 1919 yılları arasındaki dönem 'Eski Diploması'; Birinci Dünya Savaşı'nın bitmesinin ardından başlayan dönem ise 'Yeni Diploması' dönemi olarak adlandırılmaya başlamıştır. (Jane, 2014: 11)

Geleneksel uluslararası politikalarda askeri ve ekonomik unsurlar kimin kazanacağını belirlerken günümüzdeki durum ise kimin hikayesinin kazanacağını önemli hale getirmiştir. (Nye, 2008: 100-101) Özellikle İkinci Dünya Savaşı sonrasında önemli hale gelen hikayeler savaşı, hikayeyi anlatan aktörün güvenilirliği sorgusunu da başlatmıştır. Hikayelerinin inandırıcılığını artırmak isteyen aktörler, uluslararası kamuoyundaki kimliklerinin ve güvenilirliklerinin önemli bir unsur olduğunu fark ederek bu doğrultuda çalışmalar yürütmeye başlamıştır.

Bu değişimlerin öncesinde geleneksel diploması, devletlerin resmi temsilcileri aracılığıyla diğer devletlerin politikalarını ve görüşlerini etkilemeyi amaçlamaktadır. Modernleşme ile yaşanan gelişmeler devletlerin amaçlarını elde etmek için hedef devletin kamuoyunu da etkilemenin son derece önemli olduğunu keşfetmesine yol açmıştır. (Jane, 2014: 11) Devletler, kamuoylarını etkileyebildiklerinde politikalarını destekleyen hikayelerin kabul edilebilirliğinin arttığını görmüşlerdir. İstenilen etkinin artmasında devletin imajının önemini keşfedilmesi uzun sürmemiştir. (Melissen, 2013: 1) Bu durum daha sonra 'ulus-mekan markalama' politikalarının gelişmesini sağlayacaktır. (Avgerinos, 2009: 117) Diplomaside yaşanan bu değişim, diplomasinin yeni bir türünü, kamu diplomasisini oluşturmuştur. Bu yeni türün öncelikli aracı medya olmuştur. (Gilboa, 2001: 2)

Diplomasinin yeni türü kısaca, bir devletin başka bir devletin halkını ve politikalarını, kendi istekleri doğrultusunda etkileme girişimi olarak ifade edilmektedir. Hedeflediği amaçlara ulaşmak isteyen bir devlet, bu hedefi doğrultusunda ilgili kamuoylarını etkileyerek kendisine politik, ekonomik, askeri veya stratejik hareket alanları yaratmaya çalışmaktadır. Bu anlamı ile kamu diplomasisi ilk kez emekli bir diplomat ve Tufts Üniversitesi Fletcher Diploması Okulu Dekanı olan Edmund Gullion tarafından 1965 yılında kullanılmıştır. (Oktay, 2012: 127) Edmund Gullion tarafından 'Edward R. Murrow Kamu Diploması Merkezi' nin kurulması bu alandaki çalışmaları hızlandırmıştır.

Hedef kitleleri kendi amaçları doğrultusunda etkilemeyi amaçlayan kamu diplomasisi bu sebeple sık sık bir diğer dış politika aracı olan propaganda ile karıştırılmaktadır. Özellikle İkinci Dünya Savaşı döneminde yoğun olarak kullanılan propaganda, hedef kitlenin düşüncelerini önemsememesi, yapımında tek yönlü iletişimin kullanılması ve genellikle doğru bilgiler içermemesi sebepleri ile olumsuz bir imaja sahiptir. (İskit, 2018: 159) Buna karşın kamu diplomasisi, çift yönlü iletişim ile hedef kitleleri önemseyerek ilgili politikaların bu doğrultuda oluşturulmasını ve hatta revize edilmesini gerektirmektedir.

Yürütülen akademik çalışmalar kamu diplomasisinin gelişimine ve anlaşılmasına önemli katkılarda bulunmuştur. Kamu diplomasisi ve yumuşak güç kavramları konusunda önemli çalışmalar yürüten Josph S. Nye kamu diplomasisini üç boyuta ayırarak incelemektedir. (Nye, 2008: 101-102) Her üçü de son derece önemli olan bu boyutlardan ilki günlük iletişimdir. Kamu diplomasisinin oluşturulması gereken bu ilk boyutunda aktör günlük iletişim aracılığıyla iç ve dış politika kararlarını ve bu kararların motivasyonlarını açıklamalıdır. (Nye, 2008: 101) İletişim faaliyetlerinin amaçlarla uyumlu yürütülmesini ifade eden stratejik iletişim ikinci boyutu oluşturmaktadır. Bu boyutta aktör amacına ulaşmak için belli politika veya reklam kampanyaları oluşturarak kolay iletilebilir bir tema

oluşturmaktadır. (Nye, 2008: 102) Son boyutta aktör hedef kitlede yer alan kilit isimlerle uzun yıllar boyunca kalıcı ilişkiler geliştirerek kitlenin tamamına hitap etmek yerine bu isimler üzerinden iletişime geçmektedir. (Nye, 2008: 102) Bu üç boyutun her biri, aktörün etkili bir imaj oluşturmasında önemli bir rol oynamaktadır. Bu imaj ile aktör hedeflediği sonuçları daha kolay veya daha hızlı elde edebilmektedir. Dolayısıyla yaratılacak bu olumlu imaj kamu diplomasisinin önemli unsurlarından birisini oluşturmaktadır. Bu unsurun önemini kavrayan aktörlerin 'markalaşma' çalışmaları yürütmeye başladığı görülmektedir. Aktörlerin markalaşarak bilinirliklerini ve en önemlisi de güvenilirliklerini artırmayı hedeflediklerini söylemek mümkündür. (Gökırmak, 2012)

Soğuk Savaş'ın yaşandığı dönem kamu diplomasisinin yoğun olarak kullanılmaya başlandığı dönem olarak karşımıza çıkmaktadır. Dönemin uluslararası sistemini oluşturan iki blok arasında özellikle blok liderleri tarafından karşı bloğun kamuoyunu etkilemeye yönelik pek çok politika ve projenin yürütüldüğü görülmektedir. (Özer, 2019: 23) Yürütülen bu politikalar ile aktörler pek çok farklı amaç ve hedeflerine ulaşmaya çalışmışlardır. Kamu diplomasisi ile elde edilmek istenilen amaç ne olursa olsun aslında kamu diplomasisinin ilk ve en önemli amacı hedef kamuoylarının etkilenmesidir. (Cull, 2009: 12) İlk hedef olan ilgili kamuoyunun etkilenmesi aktörün gerçek amaçlarına ulaşması konusunda son derece hayati öneme sahiptir. Bu bağlamda kamu diplomasisi ulusal çıkarlara ulaşma yolunda önemli bir 'taktik' olarak değerlendirilebilir.

Bu taktikten yararlanarak amaçlarını gerçekleştirmek isteyen aktörlerin kamu diplomasisinin pek çok disiplini içeren, disiplinler arası bir kavram olduğunu göz önünde bulundurması gerekmektedir. (Oktay, 2012: 29) İyi bir kamu diplomasisi politikası üretebilmek için mutlaka iletişim, halkla ilişkiler, sosyoloji, psikoloji ve gazetecilik gibi özel uzmanlık gerektiren alanlarda çalışan kişilerin bilgi birikiminden faydalanılması gerekir. Bu noktada, amaçlarına ulaşmak isteyen aktörlerin başarılı bir kamu diplomasisi yürütebilmek için takip etmesi gereken bazı önemli unsurlar bulunmaktadır. Bunlar: dinlemek, savunmak, kültür diplomasisi, değişim diplomasisi ve uluslararası yayıncılık faaliyetleri yürütmek şeklinde özetlenebilir. (Cull, 2009: 18-22)

Diğer bütün unsurların önemi yadsınmamakla birlikte kamu diplomasisinde dinlemenin önemli bir yere sahip olduğunu belirtmek gerekmektedir. Burada, kamu diplomasisinin önemli bir özelliği olan çift yönlü iletişim ön plana çıkmaktadır. Kamu diplomasisi politikaları yürüten aktörün ulaşmak ve etkilemek istediği kitleyi anlaması ve dinlemesi son derece önemlidir. Ancak bu tek başına yeterli değildir. Doğru bir kamu diplomasisi yürütebilmek için hedef kamuoyunu dinleyen aktörün aldığı cevapları politikalarına yansıtması gerekmektedir. Bunun yanı sıra kamu diplomasisi kapsamında iletilen mesajların, hedef kitlenin tarihsel ve kültürel süzgecinden geçeceği göz önünde bulundurulmalıdır. (Gökırmak, 2012) Hedef kamuoyuna ulaşabilmek için iletilmek istenen mesajların bu süzgeçlerden geçebilecek şekilde düzenlenmesi önemli bir noktadır. Kamu diplomasisi politikalarının oluşturulmasında kamuoyu etkisinin söz konusu olması, kamu diplomasisi aracılığıyla diplomasiinin demokratikleştiği şeklinde yorumlanmaktadır. Geleneksel diplomasiinin sadece devletleri içeren sürecine kamu diplomasisi ile halkın da katıldığını söylemek mümkündür.

Aktörün, bir politikayı, fikri veya genel amaçlarını diğer halkların zihinlerinde yer etmesi için aktif bir şekilde desteklemesi şeklinde ifade edilen kamu diplomasisinin savunma unsuru, aktörün hikaye savaşlarında yer alabilmesinin önemli bir koşulu olarak da değerlendirilebilir. Hikayesinin dışında aktör kültür diplomasisi yürüterek, kültür aktarımını desteklemelidir. Kültürel değerlerinin ve başarılarının uluslararası alanda bilinirliğini artırmalıdır. (Cull, 2009: 19) Bir aktörün kültürünün uluslararası kabulü, aktörün hikayesinin kabul edilirliliğini artırırken amaçlarına ulaşmasını da kolaylaştırmaktadır.

Değişim diplomasisi ile aktör, vatandaşlarını yurt dışına göndermeli ve başka devletlerin vatandaşlarının kendi ülkesine gelmesini teşvik etmelidir. (Cull, 2009: 20) Bu yukarıda bahsedilen

kamu diplomasisinin üçüncü boyutu olan kilit isimlerle kalıcı ilişkiler kurulması için de son derece önemli bir araçtır. Bu şekilde kendi ülkesine gelen kişileri daha kolay etkileyebilen aktör, vatandaşlarının gittiği ülkelerde iletişime geçtiği halklara kendisini anlatmasını da sağlayabilmektedir. Bunun daha geniş kitlelere ulaşmasının maliyetli olması uluslararası yayıncılık faaliyetlerini gerekli kılmaktadır. Daha geniş kitlelere hitap etmek isteyen aktör, yabancı kamuoyu ile iletişim kurmak için radyo, televizyon ve internet teknolojilerini kullanmalıdır. (Gilboa, 2001: 4) Bu unsur kamu diplomasisinin ilk boyutunu oluşturan günlük iletişim için de son derece önemlidir. Bu yayınlar sayesinde aktör, kendi hikayesini pek çok dilde ve pek çok kıtada dile getirebilmektedir.

Geleneksel diplomasiin gelişmesi ve demokratikleşmesi ile literatüre giren kamu diplomasisi, bu haliyle gelişimini sürdürerek kendi araçlarını geliştirmiştir. Soğuk Savaş sonrası uluslararası sistemde yaşanan gelişmeler sonucunda 'Yeni Kamu Diplomasisi' olarak adlandırılan bu gelişimle birlikte kamu diplomasisinin geleneksel aracı olan medyanın yanı sıra kültür ve dil merkezleri, yüksek öğretim kurumları ve burs programları, spor etkinlikleri, turizm, sağlık, film ve dizi sektörü kamu diplomasisinde etkili olmaya başlamıştır. (Oktay, 2012: 133) Bununla birlikte 21. yüzyılın baş döndüren teknolojik değişimi ile kamu diplomasisinin geleneksel aracı olarak belirtilen medyanın yanına sosyal medya da eklenmiştir. Sosyal medya hesapları üzerinden hedef kitlelerine ulaşmaya başlayan aktörler mesajlarını gerçek zamanlı olarak daha geniş kitlelere iletebilmeye başlamıştır. (Costa, 2017: 139-141) Bu şekilde devlet kurumları veya özel kuruluşlar sosyal medya hesapları üzerinden bireylere ulaşabilmekte ve bireyler tarafından ulaşılabilir. (Twiplomacy, 2020) The BCW Twiplomacy'nin yapmış olduğu çalışmaya göre 2020 yılında 189 devletin hükümetleri ve liderleri sosyal medya hesabı kullanmaktadır. 163 devletin hükümet başkanı ve 132 devletin dışişleri bakanının Twitter hesabı bulunmaktadır. Buna göre dünya üzerinde sadece Laos, Kuzey Kore, Türkmenistan ve Orta Afrika'da bir ada ülkesi olan Sao Tome ve Principe'nin Twitter hesabı bulunmamaktadır. Bu durum, uluslararası sistemin tek aktörü olan devletler ile yola çıkan diplomasiin aktörlerinin artmasına sebep olmuştur. Bu süreçte aktör olarak bireylerin de etkili olabildiği bir diplomasi anlayışı gelişmiştir. Bu haliyle kamu diplomasisinin, diplomasiin geleneksel boyutu dışında kalan alanlarını da kapsadığını söylemek mümkündür.

3. Rusya Federasyonu'nda kamu diplomasisi

1991 yılında Sovyetler Birliği'nin resmen dağılmasıyla birlikte Rusya Federasyonu (Rusya) onun ardılı olarak kurulmuştur. Kendisinden önceki yapılanmanın kalıntıları üzerine inşa edilen Rusya, bunun da etkisiyle Sovyetler Birliği'nden pek çok unsuru miras olarak almıştır. Pek çok alanda elde edilen ve hem olumlu hem de olumsuz olarak değerlendirilebilecek bu miraslara kamu diplomasisi kurumları da dahildir. Rusya'nın kurulduğu gün mevcut olan konjonktürün Sovyetler Birliği'nin bu kurumları oluşturduğu günlerin konjonktüründen çok farklı olduğu söylenebilir. Bu yüzden yeni kurulan Rusya'nın bu kurumları çağın ve yeni devletin gereklerine göre revize etmesi zorunlu hale gelmiştir. Bunun yanında yeni kurumlar ve fikirler de üretmesi gerekmiştir. Ancak bu gelişimin hemen gerçekleşmediği gözlemlenmektedir. Soğuk Savaş döneminin iki kutuplu dünyasında blok liderlerinden birisi olan Sovyetler Birliği yıkıldığında Rus halkı yeni devletin çatısı altında önemli sosyo-ekonomik problemler yaşamıştır. Yine aynı dönemde federasyon toprakları dağılma tehlikesi geçirmiştir. (Jane, 2020a: 18)

Dağılmanın etkilerini atlattırmaya çalışan Rusya, yeni uluslararası sisteme adapte olmaya çalışmıştır. Rus dış politika anlayışında 1993 yılında "Yakın Çevre Doktrini" ile başlayan yeniden yapılanma bugünün Rusya'sının açıklanmasında önemli bir dönüm noktasını oluşturmaktadır. Bu dönemde Atlantikçi politikaların Rusya'ya fayda sağlamadığını düşünmeye başlayan Rus siyasetçiler, Sovyetler Birliği'nin dağılması ile kendileri gibi bağımsızlıklarını ilan eden eski Sovyet coğrafyasının önemini vurgulamaya başlamıştır. (İşyar, 2018: 94-97) Bu dönemde Rusya'nın politikalarında bir ayırım söz

konusu olmuştur: eski Sovyet cumhuriyetleri ve diğer devletler. (Saari, 2014: 54) Rus dış politikasında gündeme gelen bu değişim Rus kamu diplomasisinde de kendisini göstermektedir. Rus kamu diplomasisine yansıyan bu ayrımın daha sonra bu çerçevede oluşturulan kurumlara da yansıdığı görülmektedir.

Rusya'nın Sovyetler Birliği'nden aldığı mirasların kendisine her zaman olumlu etkileri olmadığı bilinen bir gerçekliktir. Bu konuda Rusya'nın kamu diplomasisinin en önemli amacını oluşturan ve yine ona en büyük dezavantaj sağlayan unsur, uluslararası kamuoyunda yer alan olumsuz Sovyet algısıdır. (Ekşi, 2015: 48) Bu algı Soğuk Savaş döneminin izlerini günümüze kadar taşımaktadır. Bu algı Rusya'ya yöneltilen eleştirilerin tek kaynağı değildir. Sovyet döneminin polis-devlet algısının olumsuz etkileri günümüz Rusya'sının demokratik kurumları ve özgür basını ile telafi edilememiştir. Bunun aksine Rusya'nın gelişimi bu algıyı devam ettirmiştir. Bugün Rus kamu diplomasisi hem geçmişin hem de günümüz Rusya'sının olumsuz algısıyla mücadele etmektedir.

Rus dış politikasındaki dönüşüm süreci Rusya'nın kamu diplomasisi alanında harekete geçmesini 2000'li yıllara kadar geciktirmiştir. (Ekşi, 2015: 46) Bu yıllarda yaşanan bazı olayların Rus kamu diplomasisi tarihi adına önemli dönüm noktaları olduğunu söylemek mümkündür. Bu olaylardan ilki 2004 yılında eski Sovyet etki alanları olarak sayılabilecek Bulgaristan, Romanya ve Slovenya ile birlikte eski Sovyet cumhuriyetleri olan Estonya, Letonya ve Litvanya'nın NATO'ya üyeliklerinin gerçekleşmesidir. (NATO, 2020) Bu üyelikler Rusya için pek çok konuda dönüm noktası olmuştur. 2003 yılında Gürcistan'da yaşanan Kadife Devrim ile başlayan eski Sovyet cumhuriyetlerindeki devrimler de son derece önemlidir. Gürcistan'daki devrimi 2004 yılında Ukrayna'da yaşanan Turuncu Devrim ve 2005 yılında Kırgızistan'da yaşanan Lale Devrimi izlemiştir. (Bozkurt, 2006: 124-129; Thien, 2009) Batı ile mücadelenin en önemli sahalarından birisi olan Ukrayna'da yaşanan devrim, Rusya için son derece sarsıcı olmuştur. Bu devrimin yaşanmasıyla Rusya, kendisi için jeostratejik öneme sahip olan Ukrayna'da Batı yanlısı bir yönetimin kurulmasını izlemiştir. (Ekşi 2015: 48)

Eski Sovyet coğrafyasında yaşanan bu etki kaybı, Rusya'nın kendi hikayesini anlatarak etki alanları oluşturması gerektiği konusunda adeta bir uyarı vermiştir. Bu uyarı kamu diplomasisi girişimlerinin hızlanmasına yol açmıştır. Bu durumun 2008 yılında "Rusya Federasyonu Dış Politika Konsepti"ne yansıdığı görülmektedir. Kamu diplomasisi kavramı konseptin "uluslararası insani iş birliği ve insan hakları" başlığının altında yer almaktadır. (Presedent of Russia, 2022) Kamu diplomasisinin Rusya tarafından dinler, medeniyetler ve halklar arasında diyalog ve anlayış sağlama aracı olarak görüldüğünü söylemek mümkündür. Uluslararası insani iş birliği kamu diplomasisinin öncelikli aracı olarak görülmektedir. (Presedent of Russia, 2022) Rusya kamu diplomasisi yürüterek dünyadaki Rusya algısını geliştirmeyi, Rus iletişim araçlarının uluslararası düzeyde rolünü güçlendirmeyi, uluslararası iş birliklerinde aktif bir şekilde yer almayı; egemenliğine ve güvenliğine yönelik tehditleri püskürtmek için gerekli önlemler almayı hedeflediğini belirtmektedir. Konseptin devamında Rusya'nın dış politikasının öncelikli alanı olarak eski Sovyet coğrafyasının özellikle belirtildiği dikkat çekmektedir. Dolayısıyla kamu diplomasisi girişimlerinde bu coğrafyanın öncelenmesi doğaldır.

Konsept ile belirlenen kamu diplomasisi hedeflerine yönelik Rusya, girişimlerine medya ile başlamıştır. Soğuk Savaş döneminin en önemli kamu diplomasisi araçlarından birisi olan kitle iletişim araçları, bu dönemde çağdaş Rusya'nın ihtiyaçlarına göre mobilize edilerek Rus kamu diplomasisinin araçları haline getirilmiştir. Farklı dillerde uluslararası yayınlar yapılarak Rusya'ya yönelik Sovyet döneminden kalan ve günümüzde de devam eden kötü algının üstesinden gelinmek istenmiştir. (Simons, 2014: 7) Bu girişimin ilk adımlarından birisi Sovyetler Birliği döneminde göreve başlayan RIA Novosti haber ajansının modernizasyonu olmuştur. (Saari, 2014: 55) İlk radyo yayınına 1929 yılında başlayan RIA Novosti, 1961 yılında haber ajansına dönüşerek 1991 yılına kadar Sovyetler Birliği'nin önemli bir kamu diplomasisi aracı olarak görev yapmıştır. (MIA Russia Today, 2020) 2013 yılında Rusya Federasyonu Başkanı Kararnamesi sayesinde MIA Russia Today adı ile uluslararası

yayın yapan bir medya grubu haline gelmiştir. 2014 yılında bu medya grubu uluslararası bir haber ajansı ve radyo olan Sputnik tarafından temsil edilmeye başlanmıştır. (MIA Russia Today, 2020) Bu ilk adımın devamı olan ve Rusya'nın uluslararası haber kanalı olarak görev yapan Russia Today (RT), 2005 yılında hayata geçirilmiştir. (Russia Today, 2020) RT, güncel olaylara alternatif perspektifler sunmayı ve uluslararası kamuoyuna Rusya'nın küresel olaylara bakış açısını anlatmayı hedefleyen klasik bir kamu diplomasisi aracıdır. İngilizce, Arapça ve İspanyolca yayın yapan RT, aynı zamanda pek çok ülkede de merkeze sahiptir. Kanalın resmi internet sayfasında ileri sürüldüğü üzere RT, yayın yaptığı 100'den fazla ülkenin 47'sinde toplam 100 milyon izleyici kitlesine sahiptir.

Sovyetler Birliği döneminde kurulan Rossiyskaya Gazeta, dağılmanın ardından Rusya Federasyonu tarafından basılmaya başlamıştır. Günümüzde kanun ve yönetmelikler hala Rossiyskaya Gazeta'da yayınlandıktan sonra yürürlüğe girmektedir. (Rossiyskaya Gazeta, 2022) Gazete, 2007 yılında başlatılan "Manşetlerin Ötesinde Rusya" isimli proje ile farklı ülkelerdeki okuyuculara Rusya'yı anlatmayı hedeflenmiştir. Bunun için internet ve mobil uygulamaları da bulunan proje, New York Times, Daily Telegraph, Washington Post, The Wall Street Journal, Le Figaro ve La Repubblica gibi pek çok önemli yabancı gazetede basılı sekme olarak yayımlanmıştır. (Rossiyskaya Gazeta, 2022) Gazete bu şekilde 16 dilde 27 devlete ve onların kamuoyuna ulaşmıştır. Proje kapsamında Rus kültürü, tarihi, mutfağı ve Rusya'daki iş fırsatları hakkında yayımlar yapılmaktadır. Projenin faaliyet alanı yalnızca bununla sınırlı değildir. Rusya'ya gezi düzenlemeyi düşünen turistlere yönelik rehberler sunun proje aynı zamanda Rusça dilinin öğrenimini desteklemek amacıyla da yayımlar yapmaktadır. (Russia Beyond, 2022) İlerleyen yıllarda Rusya "Russia Profile" ve "Meet Russia" isimli iki internet sitesi daha yayımlayarak Rusya'yı ve Rusya'ya ait tarihi ve kültürel unsurları tanıtmaya başlamıştır. (Russia Profile, 2022; Meet Russia, 2022)

Sputnik ise İngilizce, İspanyolca, Fransızca, Almanca, Arapça, Çince dahil 30'dan fazla dilde yayın yapmaktadır. (Sputnik News, 2020) 1991 yılında RIA Novosti'ye bağlı olan radyo kanalı Sovyetler Birliği'nin dağılmasıyla Moscow Radio adını almıştır. 2013 yılında RIA Novosti'ye bağlı olacak şekilde, Voice of Russia adı ile modernize edildiği görülmektedir. Bütün bu kamu diplomasisi kanalları bugün Rus devleti tarafından desteklenmekte ve işletilmektedir. (Sputnik News, 2020) Bu şekilde kamu diplomasisinin ilk boyutu olan günlük iletişim kurma araçlarını oluşturan Rusya, bu noktadan sonra kamu diplomasisinin kültür diplomasisi unsuruna yönelmeye başlamıştır. 2007 yılında dönemin Başkanı Vladimir Putin, Rusya'nın ulusal mirasının, Rus ve dünya kültürünün önemli bir yönü olan Rus dilinin geliştirilmesi ve yurt dışında Rusça dil öğretim programlarının desteklenmesi amacıyla Russkiy Mir Vakfı'nı kuran bir kararname imzalamıştır. (Russkiy Mir Foundation, 2020)

Vakfın internet sayfasına göre son zamanlarda Rusya'da elde edilen istikrar, dikkatleri yeniden Rus dünyasının önemi ve değeri üzerine çekmiş ve günümüz dünyasında Rus dilini ve kültürünü korumak ve geliştirmek için ciddi adımlar atılması gerektiği anlaşılmıştır. Dışişleri Bakanlığı ile Eğitim ve Bilim Bakanlığı'na bağlı olan vakfın bütçesi hem kamu hem de özel fonlar tarafından desteklenmektedir. (Russkiy Mir Foundation, 2020) Vakfın görevleri üç başlık altında özetlenmektedir. Bunlar: Rus dili, Rus mirası ve Rus diasporasıdır. Rus dilinin ve kültürel mirasının geliştirilip tanıtılması için vakıf çerçevesinde pek çok kültür merkezleri oluşturulmaktadır. (Ekşi, 2015: 50-51) Rusya kültür diplomasisi yoluyla uluslararası kamuoyuna ve Rusya Federasyonu toprakları dışında yaşayan Rus halkına ulaşmayı hedeflemektedir. Rus diasporası vurgusunun, Rus kamu diplomasisinin önemli bir unsurunu oluşturduğu görülmektedir. (Doğan, 2015: 192) Bir diğer Sovyet mirası olan ve eski Sovyet coğrafyalarında günümüzde de hala yaşamakta olan Rus vatandaşları, Rusya'nın bu devletlere yönelik dış politikalarında olduğu gibi kamu diplomasisinde de önemli bir unsur oluşturmaktadır.

Bu vakfı, 2008 yılında Başkanlık kararı ile Bağımsız Devletler Topluluğu, Yurtdışında Yaşayan Vatandaşlar ve Uluslararası İnsani İş birliği Federal Ajansı (Rossotrudnichestvo)'nın kurulması izlemiştir. (Rossotrudnichestvo, 2022) Kısa Rus Evi olarak da bilinen ve kuruluşu Sovyetler Birliği'ne dayanan ajans, Rusya Federasyonu Dışişleri Bakanlığı'na bağlanmıştır. Rossotrudnichestvo'nun amacı, devletin politikası olan uluslararası insani iş birliği faaliyetlerinin yürütülmesi ve çağdaş Rusya'nın objektif bir görüntüsünün yurt dışında tanıtılması olarak açıklanmıştır. Rossotrudnichestvo'nun öncelikli çalışma alanı olarak, Bağımsız Devletler Topluluğu devletleri gösterilmektedir. Yine bu ajans çerçevesinde Rus dilinin yurtdışında öğretiminin ve kullanımının teşvik edilmesi amaçlanmaktadır. Bunu yaparken de yine Russkiy Mir Vakfı'nda olduğu gibi Rus diasporasına son derece önem verildiği görülmektedir.

Aynı yılın takip eden aylarında yaşanan Rus-Gürcü Savaşı, eski Sovyet coğrafyasına yönelik kamu diplomasisi yürütmek amacıyla kurulan bu kuruluşların çalışmalarını gölgede bırakmıştır. Bunun en önemli sebebi bu dönemde Rusya tarafından yürütülen diplomasi *eski dönem* diplomasisine benziyor olmasıdır. Buna göre Rusya, kendi devlet çıkarları lehine diplomasi masasının kurulmasını sağlamak için onun karşıtı olan savaş yöntemini kullanmıştır. (Jane, 2020a: 29-31) Rusya'nın bu sert müdahalesi, bütün kamu diplomasisi çabalarını henüz başlamışken sekteye uğratmıştır. Yaşanan savaş eski Sovyet cumhuriyetlerinde olduğu gibi uluslararası kamuoyunda da Rusya'nın olumsuz imajının pekişmesine sebep olmuştur. (Tsetkova, Ruschin, 2021: 52) Bunun farkında olan Rusya, Rus kamu diplomasisinin bir diğer ayağını oluşturan eski Sovyet coğrafyası dışındaki bölgelere yönelik kamu diplomasisi faaliyetlerine ağırlık vermeye başlamıştır.

Bu çerçevede 2010 yılında dönemin Devlet Başkanı Dmitry Medvedev'in imzaladığı kararname ile Alexander Gorchakov Kamu Diplomasisi Fonu kurulmuştur. (Gorchakov Fund, 2022) Fonun amacı, kamu diplomasisi alanının geliştirilmesini teşvik etmek ve Rusya'da kamu, siyasi ve iş ortamı için elverişli bir ortamın oluşturulmasını desteklemek olarak ifade edilmektedir. (Gorchakov Fund, 2022) Gorchakov Fonu, kamu diplomasisine destek sağlamak, Rus sivil toplum kuruluşlarının uluslararası iş birliğine katılımına yardım etmek ve sivil toplum kuruluşlarının dış politikaya etkin ve verimli katılımını sağlamak amacıyla faaliyetler yürütmeyi amaçlamaktadır. Bu şekilde Rus kamu diplomasisi stratejisinin ileri bir seviyeye çıkarılmaya çalışıldığı söylenebilir.

Gorchakov Fonunun kurulması, Rus kamu diplomasisinin Sovyet coğrafyasına öncelik veren kabuğundan çıkması adına önemli bir adım olarak değerlendirilebilir. Üstelik bu kurum çerçevesinde Rusya'nın sıkça eleştirildiği bir konu olan sivil topluma vurgunun ağırlık kazandığı görülmektedir. Bu noktada Rus kamu diplomasisinin iki bölgeye ayrılan stratejisinin yine bu bölgelere yönelik söylemlerde de farklılaştığı görülmektedir. Nitekim Gorchakov Fonunda sivil toplum vurgusunun, Russkiy Mir ve Rossotrudnichestvo'da isimlerinden de anlaşılacağı üzere insani iş birliği vurgusunun ağır bastığı görülmektedir. 2013 yılında bu fonun desteği ile kurulan Rus-Gürcü Halk Merkezi, savaş sonrasında Rusya'nın yaşadığı imaj kaybının düzeltilmeye çalışılmasına yönelik bir çaba olarak değerlendirilebilir. (GF, Georgian-Russian Center, 2020) Rusya, bu halk merkezi aracılığıyla yürüttüğü projelerle iki devlet arasındaki problemlerin çözülmesi için Rusya'nın entelektüel bir çaba harcadığı imajını yaratmaya çalışmaktadır.

Gorchakov Fonunun kurulduğu yıl, insanlar arasındaki barışı, dostluğu ve dayanışmayı güçlendirmeyi, uluslararası çatışmaları önlemeyi ve çatışma çözme ve kriz çözümünü teşvik etmeyi amaçlayan Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyi kurulmuştur. (Russian Council, 2020) Kar amacı gütmeyen, akademik ve diplomatik düşünce kuruluşu, akademisyenler arasında uluslararası ilişkilerin ana meseleleri alanında daha fazla iş birliği düzenleyerek Rusya'nın küresel topluluğa barışçıl entegrasyonunu kolaylaştırmayı ve bu konuda etkili bir think tank olmayı hedeflemektedir. Konsey 2011 yılında kurulan Valdai Kulübü Vakfı'nın da kurucuları arasındadır. Valdai Kulübü ilk kez 2004 yılında entelektüel bir tartışma kulübü olarak toplanmaya başlamıştır. Bu tarihten itibaren

85 ülkenin büyük üniversite ve düşünce kuruluşlarından çok sayıda bilim insanının katılımı ile pek çok konferans gerçekleştirilmiştir. (Valdai Club, 2022) Son yıllarda konferanslara Rusya ve diğer ülkelerden birçok politikacı, uzman, tanınmış kişi ve kültürel figür katılmaya başlamıştır. Valdai Tartışma Kulübü Geliştirme ve Destek Vakfı ise bu kulübün çalışmalarını desteklemek ve alanını genişletmek için kurulmuştur. (Valdai Club, 2022)

Bu çabalardan yalnızca dört yıl sonra yaşanan Ukrayna Krizi'nin Rus kamu diplomasisinin çabalarını olumsuz etkilediği gözlemlenmektedir. Kriz sonrasında Kırım'ın Rusya tarafından ilhakı ve Ukrayna'nın topraklarına yönelik hala devam eden Rus tehdidi, kamu diplomasisi araçlarıyla yeniden inşa edilmeye çalışılan Rus imajını uluslararası kamuoyunda sonuçsuz bırakmıştır. (Velikaya, 2018: 43) Rusya'nın Rus-Gürcü Savaşı, Suriye Krizi ve Ukrayna Krizi'nin etkisi ile kamu diplomasisinin savunuculuk unsurunu daha sık kullanmaya başladığı da görülmektedir. (Tsetkova, Ruschin, 2021: 56) 2022 yılının Şubat ayında başlayan Ukrayna Savaşı ile Rusya'nın sadece kendi devlet imajına zarar verdiği noktayı da aştığını söylemek mümkündür. 2000'li yıllardan günümüze kadar uygulanan politikalar ve işgaller, Rusya'nın Sovyetler Birliği'nden kalan olumsuz imajını sürdürmesine sebep olmuştur. (Jane, 2020a) 2022 Rus-Ukrayna Savaşı'nın uluslararası kamuoyundaki olumsuz Rus algısını zirveye çıkardığı görülmektedir. Rus Devlet Başkanı Vladimir Putin'in 24 Şubat günü yaptığı konuşma ile başlayan savaş neticesinde Rus vatandaşlarının da devletlerinin bu kötü imajından etkilendiği gözlemlenmektedir. Rus sporculara, sanatçılara, eğitimcilerine ve Rus kültürüne karşı dünya çapında pek çok ilginç kararın alındığı görülmektedir. Bunlardan en dikkat çekenleri Kedi Federasyonu tarafından etkinliklere katılması yasaklanan Rus kedileri ve İtalyan üniversitesinde yasaklanan Dostoyevski dersleridir. (Gogoi, 2022) Bunun yanı sıra Rusya'yı temsil eden her şeyin (sport kulüpleri, olimpiik sporcular, müzisyenler ve hatta Rus kültürüne ait öğeler) benzer yasaklardan nasibini aldığı görülmektedir. Bu yasaklar ile açıkça görülmektedir ki kamu diplomasisinin çabalarına rağmen uygulanan dış politikalar uluslararası alandaki Rus algısını her alanda olumsuz etkilemektedir.

Bu noktada Rusya'nın kamu diplomasisinin dış politikaları ile çeliştiği görülmektedir. Bu ise Rusya'nın çıkarlarının kamu diplomasisinin sağlayacaklarıyla uyumsuz olduğu şeklinde yorumlanabilir. Bununla birlikte Rusya'nın Ukrayna üzerindeki güvenlik algılamalarının kamu diplomasisinin sabır gerektiren stratejisinin geri plana atılmasına sebep olduğu söylenebilir. Hem iç hem de dış politikaların kamu diplomasisi politikalarıyla uyumlu olması, başarılı bir kamu diplomasisi için son derece gereklidir. Bütün bunlar göz önünde bulundurulduğunda her ne kadar kamu diplomasisi araçları çağın gerekleri dikkate alınarak modernize edilmiş olsa da Rus kamu diplomasisinin başarılı olduğunu söylemek doğru olmayacaktır. Uluslararası kamuoyunda ve eski Sovyet dünyasında olumlu bir imaj yaratmaya çalışan Rusya, dış politika uygulamaları sebebiyle bu imajın sağlanmasını gerektiren güvenilirliği sağlayamamaktadır.

Rusya'nın kamu diplomasisi çalışmalarına yoğunlaştığı 2008 yılından önce Pew Araştırma Merkezi tarafından gerçekleştirilen ankette 47 ülkenin 14'ünde Rusya ile ilgili olumlu düşünceleri olduğunu belirten; 10'un da ise olumsuz düşüncelerini belirten vatandaşlar çoğunluğu oluşturmuştur. (Pew Research Center, 2007) Aynı araştırma merkezinin 2015 yılında 40 ülkenin vatandaşı ile gerçekleştirdiği araştırma Rusya'ya yönelik görüşler %51 olumsuz, %30 olumlu olacak şekilde sonuçlanmıştır. (Pew Research Center, 2015) 2022 yılının bahar döneminde 18 ülke vatandaşı ile gerçekleştirilen araştırmada ise Rusya'ya yönelik düşüncelerin %85 olumsuz, %10 olumlu olduğu görülmektedir. (Pew Research Center, 2022) Bu veriler Rusya'nın kamu diplomasisinin başarısızlığını ortaya koymaktadır. Rusya 2008 yılında onaylanan dış politika konseptinde belirtilen dünyada Rusya algısını olumlu yönde geliştirme hedefini gerçekleştirememiştir. Rusya bu hedefine ulaşmak için gerekli araçları geliştirmiş olmasına rağmen beklediği sonucu elde edememiştir.

4. Sonuç

2000'li yıllarda yoğunlaşmaya başlayan Rus kamu diplomasisi politikaları incelendiğinde bu politikaların temelde iki faaliyet sahasına ayrıldığı görülmektedir. Bu sahalardan ilki ve Rusya'nın son derece önem verdiği eski Sovyet coğrafyası, Rus dış politikasında 1993 yılında yaşanmaya başlayan dönüşüm ile önemini kanıtlamıştır. Rusya bu coğrafyanın insanlarının zihinlerinde olumlu bir Rus imajı yaratmak için Sovyetler Birliği ve hatta bazı bölgelerde Çarlık Rusya'sı döneminin ortak tarih anlayışını avantaj olarak kullanmak istemektedir. Bu bölgelerin insanlarının pek çoğu bir zamanlar Sovyetler Birliği çatısı altında ve Ruslar ile birlikte yaşamışlardır. Bu durumun sağlamış olduğu ortak dil Rusça anlayışı ve 70 yıla dayanan tarih ve kültür birliği, Rusya'nın bu bölgelerde kendi hikayesini anlatmasını kolaylaştırmaktadır. Üstelik Rusya, bunu yaparken bu insanların zihinsel süzgeçlerinin de yapısını tanımanın avantajına sahiptir.

Bu sahada Rusya'nın üzerinde durduğu bir diğer unsur, Rus diasporasıdır. Sovyetler Birliği yönetiminde Sovyet Rusya vatandaşı olan bu insanlar bugün Rusya Federasyonu vatandaşlarıdır. Bu insanların birçoğu Sovyetler Birliği dağıldıktan sonra buldukları topraklarda kalmaya devam etmişlerdir. Bu insanlar Rus diasporasını oluşturmaktadır. Rusya bu coğrafyadaki insanlara Russkiy Mir Vakfı ve Rossotrudnichestvo Ajansı üzerinden ulaşmaya çalışmaktadır. Bu çalışmada incelendiği üzere birçok Rus kamu diplomasisi kurumu bu unsura dayanan faaliyetler yürüterek hem bölgedeki Rus vatandaşlarının Rusya ile bağlarını güçlendirerek vatandaşlıklarını hatırlatmayı hem de bu insanlar aracılığıyla bölgenin yerli unsurlarına ulaşmayı hedeflemektedir.

Rusya'nın diğer kamu diplomasisi sahasını oluşturan Sovyet coğrafyası dışındaki bölgeler, uluslararası kamuoyu, Rus kamu diplomasisinde özellikle 2008 Rus-Gürcü Savaşı sonucunda oluşan konjonktürle yoğun olarak ele alınmaya başlamıştır. Bu savaşın uluslararası kamuoyunda yarattığı negatif Rus imajını tersine çevirmek isteyen Rusya, bu dönemden sonra hayata geçirdiği yeni kuruluşlarla demokrasinin önemli unsurlarından birisi olan sivil toplum kuruluşlarını desteklemeye başlamıştır. Rusya'nın bu coğrafya özelinde Gorchakov Fonu ve Rusya Uluslararası İlişkiler Konseyi ile çalışmalar yürüttüğü görülmektedir.

Her iki faaliyet sahasında yer alan ve Sovyetler Birliği'nden Rusya Federasyonu'na miras kalan negatif Sovyet-Rus algısı, Rus kamu diplomasisi stratejisinin en önemli odak noktalarından birisi olarak ön plana çıkmaktadır. Rusya, bu çalışmada incelenen kurumlar, araçlar ve faaliyetler aracılığı ile her iki coğrafyada da bu imaj ile mücadele etmektedir. Ancak bu olumsuz imajın tek kaynağının Rusya'nın omuzlarında taşıdığı Sovyet mirası olduğunu söylemek eksik kalacaktır. Mevcut Rusya'nın hem iç hem de dış politikalarının bu imajın pekişerek devam etmesine yol açtığı görülmektedir.

Olumsuz imajı tersine çevirmek amacıyla atılan adımların yukarıda bahsedilen kamu diplomasisinin boyutları ve başarılı bir kamu diplomasisi için dikkate alınması gereken unsurlar bağlamında incelenmesi bu çalışma için önemli bir değerlendirme kriteri oluşturmaktadır. 2005 yılında medya sektöründe başlayan modernist dönüşümler aracılığı ile Rusya, kamu diplomasisinin ilk boyutu olan günlük iletişim kanallarını oluşturmaya çalışmıştır. Oluşturulan bu medya araçları ile Rusya başarılı bir kamu diplomasisi için gereken fikir savunuculuğunu ve bu fikri uluslararası kamuoyuna anlatmayı hedeflemiştir. Oluşturulan medya grubu ile bir diğer önemli unsur olan uluslararası yayıncılık faaliyetleri yürütme hedefi de gerçekleştirilmiştir. 2007 yılında Russkiy Mir ile başlayan çağdaş Rus kamu diplomasisi kurumlarının kuruluş süreci kamu diplomasisinin stratejik boyutu olan kilit isimler ile kalıcı bağlar oluşturma hedefine hizmet etmiştir. Bu şekilde kamu diplomasisinin önemli unsurları olan kültür ve değişim diplomasisi de desteklenmiştir.

Yapılan incelemeler sonucunda Rus kamu diplomasisinin başarılı olması beklenebilirdi. Ancak Rusya'nın kamu diplomasisi politikası önemli bir hata yaparak bu çalışmaların beklenen etkiyi yaratmasından uzak kalmasına sebep olmuştur. Başarılı bir kamu diplomasisinin kilit unsuru olan

dinleme ve önemli bir boyutu olan stratejik iletişim yönündeki eksiklikler başarısızlıkta son derece etkili olmuştur. Kendi fikirlerini anlatan ve savunan kanallar oluşturan Rusya fikirlerini etkilemek istediği insanların ne düşündüğüne önem verme konusunda eksik kalmıştır. Bu eksikliği ise stratejik iletişim olarak değerlendirdiğimiz ulaşılmak istenilen amaçlar doğrultusunda politikaların ve iletişim faaliyetlerinin uyumunun sağlanamaması takip etmiştir. Rusya'nın kamu diplomasisi yürüterek oluşturmaya çalıştığı imajın aksi yönde politikalar izlemesi inandırıcılığını ve güvenilirliğini zedelemektedir. Bütün bu unsurlar göz önünde bulundurularak Rusya'nın kamu diplomasisinin başarılı olmaktan uzak olduğu düşünülmektedir. 2022 yılında başlayan Rus-Ukrayna Savaşı bu başarısızlığın yakın ve orta vadede devam edeceği beklentisine sebep olmaktadır. Bu savaşın Rus imajına etkisinin tamir edilmesinin uzun sürmesi, maliyetli olması ve istikrarlı bir çaba gerektirmesi beklenmektedir. Ancak her şeyden önce başarılı bir Rus kamu diplomasisi için dış politikada uygulanan ile kamu diplomasisi ile elde edilmek istenilen arasındaki farklılık gözden geçirilmelidir.

Kaynakça

- Avgerinos, K. P. (2009). Russia's Public Diplomacy Effort: What the Kremlin is Doing and Why it's Not Working, *Journal of Public and International Affairs*, 115-132. <https://jpia.princeton.edu/sites/jpia/files/2009-6.pdf>.
- Bozkurt, S. (2006). Bağımsız Devletler Topluluğu'nda Renkli Devrimler- Kırgızistan Örneği. *Akademik İncelemeler Dergisi*, 1 (1), 118-138. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/akademikincelemeler/issue/1559/19194>
- Costa, V. (2017). Shaping Diplomacy Through Social Media Networks in the 21st Century. *Romanian Journal of History and International Studies*, 4, (1), 139-154. https://core.ac.uk/display/268389877?utm_source=pdf&utm_medium=banner&utm_campaign=pdf-decoration-v1
- Cull, N. J. (2009). *Public Diplomacy: Lessons from the Past*. Los Angeles: Figueroa Press. <https://www.uscpubliediplomacy.org/sites/uscpubliediplomacy.org/files/useruploads/u35361/2009%20Paper%202.pdf>
- Doğan, E. (2015). Rusya Federasyonu'nda Kamu Diplomasisi: Evrim ve Kurumlar. *Marmara Üniversitesi Siyasal Bilimler Dergisi, Marmara University Journal of Political Science*, 3 (2), 179-194. <https://dergipark.org.tr/tr/pub/marusbd/issue/16984/177506>
- Ekşi, M. (2015). Rusya'nın Kamu Diplomasisi: Dış Politika Davranışlarıyla Çelişme Paradoksu.
- Gilboa, E. (2001). Diplomacy in the Media Age: Three Models of Uses and Effects. *Diplomacy and Statecraft*, 12 (2), 1-28. <https://doi.org/10.1080/09592290108406201>
- Gogoi, M. (2022). No Dostoevsky in Italian university, ban on Russian cats-fallout of Russian-Ukraine war. *The Print, World*. <https://theprint.in/world/no-dostoevsky-in-italian-university-ban-on-russian-cats-fallout-of-russia-ukraine-war/860830/>
- Gorchakov Fund. About Us. Mission and Goals. <https://en.gorchakovfund.ru/portal/page/2902cca9-09f4-4a53-b9ed-868b5977a57b>
- Gorchakov Fund. Georgian-Russian Center. <http://gorchakovfund.ru/en/georgia/>
- Gökırmak, M. (2012). Küreselleşen Dünyada Diplomasi: Kamu Diplomasisi. Kamu Diplomasisi Enstitüsü. <https://www.kamudiplomasisi.org/ana-sayfa/44-makaleler/124-kuereselleen-duenyada-diplomasi-kamu-diplomasisi-.pdf>
- İskit, T. (2018). 21.Yüzyılda Diplomasinin Özellikleri. T. İskitli, B. Yüce Dural (Der.), *Diplomasi Tarihi*, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi Yayını, 152-176. <https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/ULI407U/ebook/ULI407U-12V1S1-8-0-1-SV1-ebook.pdf>
- İşyar, Ö. G. (2018). *Avrasya ve Avrasyacılık*. Bursa: Dora Yayınevi. Bursa.

- Jane, M. (2014). Pre-Westphalian ve Westphalian Dönemden Post-Westphalian Döneme Gerçekleşen Diplomasinin Değişen Rolünün Analizi [Yüksel Lisans Tezi Uludağ Üniversitesi]. <http://193.140.245.211/bitstream/11452/4721/1/380114.pdf>
- Jane, M. (2020). Soğuk Savaş Sonrası Dönemde Rusya Federasyonu'nun Trans-Kafkasya Diplomasinin Analizi (1991-2018). *Diplomasi Araştırmaları Dergisi*, 2 (1) <https://dergipark.org.tr/en/download/article-file/1616533>
- Karadeniz Araştırmaları*, 45, 43-56. http://www.karam.org.tr/Makaleler/1516911181_04.Muharrem%20EK%c5%9e%c4%b0.pdf
- Meet Russia. <https://meetrussia.online/>
- Melissen, J. (2013). Public Diplomacy. A. F. Cooper, J. Heine, R. Thakur (Der.). Oxford Handbooks of Modern Diplomacy, Oxford University Press.
- MIA Russia Today. Agency History. https://xn--c1acb12abd1kab1og.xn--p1ai/about_us/
- NATO. What is NATO?. <https://www.nato.int/nato-welcome/index.html#>
- Nye, J. S. (2008). Public Diplomacy and Soft Power. *The Annals of the American Academy of Political and Social Science*. 616, 94-109. <https://pdfs.semanticscholar.org/c9f6/afe1d5352b44f51c6d9d4005f2b1fa644577.pdf>
- O Rossotrudnichestve. Rossotrudnichestvo. <https://rs.gov.ru/about-foiv/>
- Oktay, E. G. (2012). NATO'nun Dönüşümü ve Kamu Diplomasisi'nin Artan Rolü. *Uluslararası İlişkiler*. 9 (34), 125-149. <https://www.uidergisi.com.tr/wp-content/uploads/2014/12/Natonun-Donusumu-ve-Kamu.pdf>
- Özdal, B. (2015). Diploması. B. Özdal, R. K. Karaca (Der.), *Diploması Tarihi 1*, Bursa: Dora Yayınları, 27-52.
- Özer, U. (2019). Definition and Importance of Diplomacy. E. Akdemir (Der.), *Diplomacy*, Anadolu University Publication. <https://ets.anadolu.edu.tr/storage/nfs/ULI110U/ebook/ULI110U-18V1S1-8-0-1-SV1-ebook.pdf>
- Pew Research Center. (2007, June). Global Unease with Major World Powers. <https://www.pewresearch.org/global/2007/06/27/chapter-7-views-of-russia/>
- Pew Research Center. (2015, August). Russia, Putin Held in Low Regard around the World. <https://www.pewresearch.org/global/2015/08/05/russia-putin-held-in-low-regard-around-the-world/russia-image-08/>
- Pew Research Center. (2022, June). Overwhelmingly negative views toward Russia. https://www.pewresearch.org/global/2022/06/22/international-attitudes-toward-the-u-s-nato-and-russia-in-a-time-of-crisis/pg_2022-07-22_u-s-image_3-01/
- President of Russia. The Foreign Policy Concept of the Russian Federation. (January 12, 2008). <http://en.kremlin.ru/supplement/4116>
- Rossiyskaya Gazeta. About The Newspaper. <https://rg.ru/pages/about>
- Rossotrudnichestvo. About Rossotrudnichestvo. <http://rs.gov.ru/en/about#%D0%B8%D1%81%D1%82%D0%BE%D1%80%D0%B8%D1%8F>
- Russia Beyond. About Us. <https://www.rbth.com/about>
- Russia Profile. <http://www.russiaprofile.org/>
- Russia Today. About Us. <https://www.rt.com/about-us/>
- Russian Council. General Information. <https://russiancouncil.ru/en/about/>
- Russkiy Mir Foundation. About Russkiy Mir Foundation. <https://russkiymir.ru/en/fund/index.php>
- Saari, S. (2014). Russia's Post-Orange Revolution Strategies to Increase its Influence in Former Soviet Republics: Public Diplomacyporusskii. *Europe-AsiaStudies*, 66(1), 50-66, <https://www.tandfonline.com/doi/abs/10.1080/09668136.2013.864109>

- Simons, G. (2014). Russian public diplomacy in the 21st century: Structure, means and message. *Public Relations Review*, <http://dx.doi.org/10.1016/j.pubrev.2014.03.002>
- Sputnik News. About Us. <https://sputniknews.com/docs/about/index.html>
- Thien, P. P. 'Explaining the Color Revolutions', e-international relations, <https://www.e-ir.info/2009/07/31/explaining-the-color-revolutions/>
- Tsetkova, N., Ruschin, D. (2021). *Journal of Politital Marketing*, 20:1, 50-59.
- Twiplomacy. (2020). Twiplomacy Study 2020. <https://twiplomacy.com/blog/twiplomacy-study-2020/>
- Valdai Club About. <https://valdaiclub.com/about/valdai/>
- Velikaya, A. (2018). "Russian Approach to Public Diplomacy and Humanitarian Cooperation". *Rising Powers Quarterly*. Volume 3, Issue 3, 39-61.

Summary

Diplomacy, which includes the peaceful negotiations and negotiations dimension of foreign policy, has been carried out only between sovereign equal states for centuries together with the Westphalian System. The developments with the end of the First World War caused changes in the traditional understanding of diplomacy. The outbreak of the Second World War in a short time caused more intensification of efforts to establish and maintain international peace. In this process, in the changing world, states have become more affected by both local and international public opinion. In this direction, the realization of the importance of the support of the domestic and foreign public in the realization of national interests has led to important steps in the field of diplomacy. This change in diplomacy has taken its place in the literature as a new type of diplomacy, public diplomacy.

After the collapse of the Soviet Union in 1991, the Russian Federation was established. After a while, the Russian Federation, which was established as a new state, started to develop a new public diplomacy strategy, realizing that it needed the support of the international community in order to realize its national goal of being a strong pole of the multipolar world. Built on the remnants of its predecessor, Russia inherited many things from the Soviet Union. Public diplomacy institutions are included in these legacies obtained in many fields and can be evaluated both positively and negatively. It can be said that the conjuncture that existed on the day Russia was founded is very different from the conjuncture of the days when the Soviet Union established these institutions. Therefore, the newly established Russia had to revise these institutions according to the requirements of the era and the new state.

The transformation in Russian public diplomacy remained in the background until the 2000s due to the transformation process in Russian foreign policy. Some developments in these years enabled Russia to concentrate in the field of public diplomacy. The year 2008 marked the beginning of this transformation. With its foreign policy concept published in 2008, Russia has signaled that it will carry out studies in the field of public diplomacy. Russia started its initiatives with the media. Mass media, was mobilized according to the needs of contemporary Russia in this period and became the tools of Russian public diplomacy. After this, Russia started to turn to the cultural diplomacy element of public diplomacy. It is seen that the initiatives in this period concentrated on the geography of the former Soviet Union. Again, it is seen that the emphasis on the Russian diaspora constitutes an important element of Russian public diplomacy.

The Russian-Georgian War in 2008 interrupted all public diplomacy efforts. The war has reinforced the negative image of Russia in the international public opinion. This war enabled Russian public diplomacy to turn out of the Soviet geography. It is seen that the strategy of Russian public diplomacy, which is divided into two regions, also differs in the discourses on these regions. It is seen that the emphasis on humanitarian cooperation outweigh in the former Soviet geography and the emphasis on civil society out of this geography. It is observed that the Ukrainian Crisis has negatively affected the efforts of Russian public diplomacy. The annexation of Crimea by Russia left the image of Russia, which was tried to be reconstructed by means of public diplomacy, inconclusive in the international public opinion. It is possible to say that with the Ukraine War that started in February 2022, Russia has surpassed the point where it only damaged its own state image. It is seen that this war has brought the negative Russian perception in the international public opinion to its peak.

In the example of Russia, it is clearly seen that the foreign policies implemented despite the efforts of public diplomacy negatively affect the perception of the international public opinion in every field. Russia, which is trying to create a positive image in the international public and the former Soviet world, cannot provide the reliability that requires this image due to its foreign policy practices. It is seen that Russia's public diplomacy contradicts its foreign policies. It is extremely necessary for a successful public diplomacy that both domestic and foreign policies are compatible with public diplomacy policies. Considering all these, it would not be correct to say that Russian public diplomacy is successful, although the tools of public diplomacy have been modernized taking into account the requirements of the age.